ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 2.6.2014 г.
COM(2014) 312 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно прилагането от страна на държавите членки на Рамково решение 2008/675/ПВР от 24 юли 2008 г. за вземане предвид присъдите, постановени в държавите — членки на Европейския съюз, в хода на новообразувани наказателни производства

СЪДЪРЖАНИЕ

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА относно прилагането от страна на държавите членки на Рамково решение 2008/675/ПВР от 24 юли 2008 г. за вземане предвид присъдите, постановени в държавите — членки на Европейския съюз, в хода на новообразувани наказателни производства

1. Въведение ... 3
1.1. Цел и приложно поле на Рамковото решение ... 3
1.2. Гаранции за основните права ... 4
1.3. Основни елементи на Рамковото решение ... 5
1.4. Актуално състояние на транспонирането и последици от липсата на такова ... 6
2. Оценка на прилагането на Рамковото решение от страна на държавите членки 7
2.1. Предварителна оценка на получените досега закони за транспониране ... 7
2.2. Оценка на определени ключови разпоредби на Рамковото решение ... 7
2.2.1. Дефиниция на понятието „присъда“ ... 7
2.2.2. Изисквания за вземане предвид на чуждестранни присъди ... 8
2.2.3. Равностойност на правните последици ... 9
2.2.3.1. Досъдебна фаза ... 10
2.2.3.2. Съдебно производство ... 11
2.2.3.3. Фаза на изпълнение на присъдата ... 11
2.2.4. Събиране на достатъчно данни за предишни присъди ... 12
3. Заключение ... 12

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно прилагането от страна на държавите членки на Рамково решение 2008/675/ПВР от 24 юли 2008 г. за вземане предвид присъдите, постановени в държавите — членки на Европейския съюз, в хода на новообразувани наказателни производства

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Цел и приложно поле на Рамковото решение

В едно истинско пространство на правосъдие, основаващо се на взаимното доверие, Европейският съюз е предприел действия, с които да гарантира в целия Съюз защита на гражданите от престъпността, гарантирайки същевременно зачитането на основните права на гражданите в случай че те бъдат въвлечени в наказателно производство, било то като пострадал или като обвиняем.

В Европейския съюз, където хората могат да се движат и установяват свободно, целта за поддържане и развиване на истинско европейско пространство на правосъдие налага присъдите срещу лица, осъдени в една държава членка, да се вземат предвид в друга държава членка, с цел предотвратяване на бъдещи престъпления. Аналогично, ако същият извършител извърши нови престъпления, този поведенчески фактор следва да се вземе предвид при новото наказателно производство, при условие че се запазва справедливостта на производството.

Именно в интерес на ефективното наказателно правосъдие в Европейския съюз — в това число и защитата на жертвите на престъпления — държавите членки са въвели разпоредби за вземане под внимание във всички фази на наказателното производство на обстоятелството, че дадено лице е извършило престъпление за първи път или че вече е било осъждано в друга държава членка. Възможността за преценка на криминалното минало на извършителя е от голямо значение за доброто протичане на новото наказателно производство, особено за да се гарантира вземането на информирани решения за постановяване на предварително задържане или освобождаване под гаранция и за да има пълна информация във фазата на постановяването на присъдата.

Именно в този контекст беше прието Рамково решение 2008/675/ПВР от 24 юли 2008 г. за вземане предвид присъдите, постановени в държавите — членки на Европейския съюз, в хода на новообразувани наказателни производства. То позволява на органите на съдебната власт в една държава членка да вземат предвид окончателните съдебни решения по наказателни дела, постановени от съдилищата в другите държави членки. Рамковото решение определя условията, при които в хода на наказателно производство срещу дадено лице въпросните органи на съдебна власт вземат под внимание предишните присъди, постановени в други държави членки срещу същото лице за различни деяния. В контекста на новообразувани наказателни производства държавите членки трябва да гарантират, че предишните присъди, постановени в друга

държава членка, се вземат надлежно под внимание при същите условия като предишните национални присъди.

По отношение на вземането предвид на присъдите, посоченото Рамково решение заменя разпоредбата на член 56 от Конвенцията на Съвета на Европа от 28 май 1970 г. за международната валидност на наказателните присъди[1] в отношенията между държавите членки, подписали споменатата конвенция. Информацията относно предишните присъди може да бъде получена чрез системата на ЕС за обмен на информация, извлечена от регистрите за съдимост (ECRIS)[2].

Целта на настоящия доклад е да се даде предварителна оценка на националните нормативни актове за транспониране, които вече са получени от Комисията.

От 1 декември 2014 г., когато изтича петгодишният преходен период за Договора от Лисабон, правораздавателните правомощия на Съда на ЕС и правомощието на Комисията да образува производства за установяване на нарушения ще се прилагат изцяло по отношение на достиженията на правото на ЕС, приети преди влизането в сила на Договора от Лисабон, в областта на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и полицейското сътрудничество.

1.2. Гаранции за основните права

Както е посочено в член 1, параграф 2 и съображение 12 от разглежданото Рамково решение, то зачита основните права и основните принципи на правото, признати в член 6 от Договора за Европейския съюз и отразени в Хартата за основните права на Европейския съюз („Хартата“).

В тази връзка, в законодателството си по прилагане на Решението някои държави членки се позовават изрично на гарантирането на основните права и основните принципи на правото на ЕС при вземането под внимание на предишните присъди в контекста на новообразувани наказателни производства. В някои държави членки вземането предвид на присъдите е изключено, когато има основателни причини да се смята, че това би нарушило правата и свободите на лицето, осъждано в друга държава членка. Други държави членки (AT, DE, PL) са предвидили в законодателството си за прилагане на Решението изрично изискване предишната присъда да е постановена при зачитане на правото на справедлив съдебен процес по смисъла на член 6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека („ЕКПЧ“).

---

[1] http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?CL=ENG&CM=1&NT=070. Тази конвенция е била ратифицирана от 11 държави — членки на ЕС: AT, BE, BG, CY, DK, EE, LT, LV, NL, RO и ES.

[2] Рамково решение 2009/315/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. относно организацията и съдържанието на обмена на информация, получена от регистрите за съдимост, между държавите-членки: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:093:0023:0032:BG:PDF. Решение 2009/316/ПВР на Съвета от 6 април 2009 г. за създаване на Европейска информационна система за съдимост (ECRIS) в изпълнение на член 11 от Рамково решение 2009/315/ПВР: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009D0316&qid=1401207571017&from=EN.

1.3. Основни елементи на Рамковото решение

Настоящото Рамково решение има за цел да се гарантира, че националните присъди и присъдите, постановени в други държави членки, се ползват със сходни правни последици. Съгласно член 2 от Рамковото решение присъдата е определена като „окончателно решение, издадено от наказателен съд, което установява вина за престъпление“.

Член 3 е ключова разпоредба в Рамковото решение. Той се основава на принципа за просто приравняване на присъдите и изисква правните последици на чуждестранните присъди по принцип да бъдат равностойни на правните последици на националните присъди („принцип на равностойността“), предвидени от националното право.

Това означава, че е налице задължение чуждестранните присъди да бъдат вземани предвид и да се прилагат съобразно националното право (единственото задължение на държавите членки е да вземат предвид чуждестранната присъда дотолкова, доколкото би била взета предвид една национална присъда).

Предишните присъди трябва да се вземат предвид в досъдебната фаза, в съдебното производство и при изпълнението на присъдата (член 3, параграф 2). На предишните присъди следва да се обърне дължимото внимание, особено във връзка с приложимите процедурни правила, отнасящи се до:

Налагането на мярка за неотклонение задържане под стража;

Квалификацията на престъплението;

Вида и тежестта на присъдата;

Изпълнението на решението.

Когато предишните присъди се вземат под внимание в държавата членка, в която се провежда новообразувано производство, това не води като последица до намеса, отмяна или преразглеждане на предишните присъди. По отношение на определянето на наказанието по новообразувано наказателно производство Рамковото решение предвижда изключения от общото правило.

В случаите, когато предишната присъда не е била постановена или изпълнена окончателно от друга държава членка преди извършването на престъплението, за което се провежда новообразуваното производство, Рамковото решение не изисква от държавите членки да прилагат националните си правила относно определянето на присъдите, ако прилагането им спрямо предишните чуждестранни присъди ограничава съдията при определяне на присъдата.

В допълнение към посоченото, съображения 8 и 9, които трябва да се разглеждат във връзка с член 3, параграф 5 от Рамковото решение, дават известни насоки в това отношение като наблягат върху пропорционалността между тежестта на присъдата и личното положение на извършителя на престъплението. Интересно е да се отбележи, че в никоя от мерките за изпълнение на държавите членки не се прави позоваване на съображение 8, което предвижда, че когато в хода на наказателно производство в дадена държава членка е получена информация за предишна присъда в друга държава

членка, следва да се избягва, доколкото е възможно, засегнатото лице да се третира по-малко благоприятно, отколкото ако предишната присъда е била национална присъда.

Член 3, параграфи 1 и 2 се отнасят за общите наказателноправни принципи и процедури, предвидени например в наказателно-процесуалните кодекси във връзка с вземането под внимание при новообразувани наказателни производства на чуждестранни присъди, постановени в друга държава членка. Прилагането на член 3, параграфи 4 и 5 ще трябва да бъде преценено като се вземат предвид националните наказателноправни принципи и процедури, свързани конкретно с налагането на наказанията (напр. съвкупни наказания).

1.4. Актуално състояние на транспонирането и последици от липсата на транспониране

Към момента на изготвяне на настоящия доклад следните 22 държави членки са уведомили Комисията за националните си закони за транспониране: **AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HU, HR, IE, LU, LV, NL, PL, RO, SE, SI, SK** и **UK**.

Повече от 3 години след изтичането на срока за привеждане в действие 6 държави членки все още не са изпратили уведомление за мерките за транспониране на задълженията по разглежданото Рамково решение: **BE, ES, IT, LT, MT** и **PT**.

4 държави членки са информирали Комисията, че са в процес на подготвяне на съответните мерки за транспониране на национално равнище (**BE, ES, LT, MT**). Нито една от тези държави членки обаче не прие мерките, нито уведоми Комисията за съдържанието им преди началото на април 2014 г.

Таблица за актуалното състояние на транспонирането на Рамковото решение се съдържа в приложението към настоящия доклад.

Рамковите решения трябва да бъдат изпълнявани от държавите членки като всеки друг акт от достиженията на правото на ЕС. По своята същност рамковите решения са обвързващи за държавите членки по отношение на резултатите, които трябва да бъдат постигнати, но право на националните органи е да изберат формата и метода на изпълнение. Рамковите решения нямат пряко действие. Принципът за съответстващо тълкуване обаче е задължителен по отношение на рамковите решения, приети съгласно дял VI от предишния Договор за Европейския съюз.

Макар липсата на изпълнение в една държава членка да няма преки последици за останалите държави членки, в интерес на правосъдието е все пак съдилищата в една държава членка да могат да вземат предвид окончателните присъди, постановени от съдилищата в други държави членки. Този подход се опира на ECRIS — децентрализирана информационно-технологична система, — която осигурява ефикасно движение на информация за присъдите, постановени срещу граждани на държавите членки от другите държави членки. Правилното прилагане на принципа за равностойност и необходимостта да се гарантира, че по принцип правните последици на чуждестранните присъди са системно равностойни на правните последици на местните присъди, са от голямо значение в европейското пространство на правосъдие.

2. ОЦЕНКА НА ПРИЛАГАНЕТО НА РАМКОВОТО РЕШЕНИЕ ОТ СТРАНА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

2.1. Предварителна оценка на получените досега закони за транспониране

В настоящия доклад се оценява доколко държавите членки са взели необходимите мерки, за да се съобразят с Рамковото решение. При оценяване на степента на транспониране на разглеждания инструмент в националното наказателно право Комисията се фокусира по-специално върху задълженията по член 3, а именно дали принципът на равностойност е въведен надлежно в националните наказателноправни системи и дали в тях на предишните присъди, постановени в чужбина, се признават същите правни последици като предвидените за предишни национални присъди съгласно националното законодателство.

Като цяло държавите членки са избрали относително сходен подход за транспониране на Рамковото решение в националното си законодателство и наказателното си право. Повечето от тях е трябвало само да изменят законодателството си по въпроса, докато няколко държави членки са приели самостоятелни актове като инструменти за транспониране.

Прилагането на Рамковото решение се възпрепятства от факта, че 6 държави членки все още не са изпълнили задължението си, произтичащо от решението.

2.2. Оценка на определени ключови разпоредби на Рамковото решение

2.2.1. Определение на понятието „присъда“

Не всички държави членки са транспонирали официално определението на понятието „присъда“, според което тя е „окончателно решение, издадено от наказателен съд, което установява вина за престъпление“. Редица държави членки не са дали изрично определение на това какво разбират под „присъда“ за целите на разглежданото Рамково решение (AT, BG, DK, EL, FR, IE, LU, LV, RO, SE, SI, SK и UK). Въпреки това те прилагат общите принципи и определенията на тяхното наказателно право. Така например Латвия и Румъния говорят просто за „рецидивизъм“, вместо да дават изрично определение за „предишна присъда“.

Неправилната употреба на определението за „предишна присъда“ може да доведе до различия в приложното поле на разглежданото Рамково решение — по-конкретно по отношение на окончателните съдебни решения — и съответно да породи липса на правна сигурност за физическите лица. Наред с това, предвиденото в Рамковото решение изискване да се вземат предвид само „окончателни“ съдебни решения следва да се разглежда и в светлината на гаранциите за процесуалните права на заподозрените и обвиняемите в наказателното производство в целия ЕС. Чрез ограничаването на приложното поле само до окончателните съдебни решения Рамковото решение напълно зачита и укрепва принципа на презумпцията за невиновност, който е в основата на защитата на основните процесуални права в наказателното производство.

Законодателствата на Финландия и на Обединеното кралство включват изрично осъждането на безусловно лишаване от свобода, заповедта за полагане на общественополезен труд, глобите или еквивалентни санкции сред

решенията, които трябва да се считат за „условия, при които предишните присъди се вземат предвид“.

DK, FI, HR, LU, LV, SE и SI не са въвели никакви допълнителни изисквания за вземането под внимание на предишни присъди. В тези държави членки съдилищата могат просто да придадат същата тежест на присъдите, постановени в друга държава членка, каквато и на присъдите, постановени в собствената им страна (принцип на съдебната преценка). Този подход може да бъде считан за „благоприятен за взаимното признаване“, тъй като отразява солидното доверие в окончателните присъди и в системите на регистрите за съдимост в другите държави членки.

2.2.2. Изисквания за вземане предвид на чуждестранни присъди

В повечето държави членки компетентните органи трябва да прилагат изискване за двойна наказуемост (налагано от техните закони и мерки по прилагане на Рамковото решение), когато вземат предвид предишни присъди по конкретни дела (AT, BG, CZ, CY, EL, FR, HU, NL, PL, RO, SK и UK). Това означава, че съдилищата могат да вземат предвид предишна присъда само ако тя е постановена за престъпление, което е признато като такова и е наказуемо и според правото на тяхната държава членка.

Използването на такава проверка за двойна наказуемост е оправдано при Рамковото решение, тъй като последното изисква от държавите да „вземат предвид“ присъдите, постановени в друга държава членка, само дотолкова, доколкото се вземат предвид предишните национални присъди, и на предишните чуждестранни присъди да „се признават съответните правни последствия на предишни национални присъди“. Следователно, ако определени деяния, на които се основава присъдата, не са наказуеми в дадена държава членка, нейните съдилища няма да могат да признаят равностойни правни последици, тъй като не би имало никакви правни последици, ако ставаше дума за чисто национален случай или дело[3].

В това отношение текстът на унгарския закон е малко по-различен: присъдите, които са наложени, или мерките, произтичащи от решение на чужд съд „не могат да са в противоречие с унгарското право“. В законодателството на Нидерландия се използва терминът „подобни престъпления“. Според това законодателство подобно престъпление може да бъде престъпление по чуждото право, „което може да е формулирано по различен начин, но има за цел защитата на същите правни интереси и следователно спада към същата категория престъпления като престъплението в Нидерландия, за което се отнася разпоредбата за новото престъпление“. За разлика от този подход, някои държави членки са избрали подход, основан на правната квалификация, какъвто е например случаят с Франция. При преценката за двойната наказуемост на престъпленията, за които са наложени предишните присъди, квалификацията на деянието се определя във връзка с престъпленията, регламентирани във френското законодателство, а тежестта на наказанията се преценява според еквивалентните френски наказания, предвидени от френското законодателство. Словашкото законодателство съдържа изискване

[3] Вж. също съображение 6 от Рамковото решение.

да е налице двойна наказуемост или решенията по наказателни дела на съдилищата на другата държава членка да могат да бъдат изпълняеми или да имат равностойни правни последици в Словакия само, когато това е предвидено в международен договор или в закон.

Някои държави членки са предвидили повече условия, които трябва да бъдат изпълнени в допълнение към изискването за двойна наказуемост. Пример за това е задължението, в допълнение към двойната наказуемост, да са налице достатъчно сведения във връзка с предишната присъда (CY, PL)[4]. Според полското законодателство предишната присъда не може да бъде вземана предвид, ако е предмет на мярка за опрощаване, имаща силата на амнистия или помилване.

Словакия добавя, че вземането под внимание на предишни присъди е възможно също така, когато държавата е поела такова задължение по силата на международен договор, по който тя е страна. В Ирландия подсъдимият трябва да разполага с възможността да признае или отрече всяка предишна присъда, независимо дали тя е постановена в страната или в чужбина. Когато в рамките на съдебен процес предишните присъди се вземат под внимание „за каквато и да е цел“, тяхното съществуване трябва или да се докаже чрез законни доказателства, или те трябва да бъдат изрично признати от обвиняемия.

Унгария предвижда продължителна процедура по признаване на чуждестранните присъди преди те да могат да бъдат взети предвид. Въвеждането на допълнителни изисквания за вземането под внимание на чуждестранните присъди следва да е пропорционално на целите на разглежданото Рамково решение.

2.2.3. Равностойност на правните последици

Правният контекст на този аспект на разглежданото Рамково решение е разгледан в раздел 1.3. „Основни елементи на Рамковото решение“. Наличието на спазване на правилото, че правните последици на чуждестранните предишни присъди са равностойни на правните последици на националните предишни присъди съгласно предвиденото в националното законодателство, в най-добрия случай не може да се твърди с пълно убеждение. Девет държави членки са представили информация относно спазването на това правило, която не позволява да се направят окончателни заключения. От получените уведомления е видно, че 9 държави членки са се фокусирали единствено върху прилагането на принципа за равностойност (член 3, параграф 1), но не са предоставили повече подробности относно видовете правни последици, които признават на чуждестранните предишни присъди, нито относно фазата от производството (досъдебна или съдебна фаза, изпълнение на наказанието), в

[4] В законодателството на Кипър се уточнява какво се разбира под „достатъчно сведения“, напр. пълните имена, дата и място на раждане на лицето, срещу което е постановена присъдата; дата на постановяване на присъдата, название на съда и дата, на която присъдата е станала окончателна; информация за престъплението, за което е постановена присъдата, и в частност датата на извършване на престъплението, неговото название или легално определение, както и посочване на приложените разпоредби; информация за съдържанието на присъдата, и главно за престъплението, евентуалните допълнителни наказания, мерките за сигурност и последващите решения за изменение на изпълнението на наказанието.

която въпросните последици се прилагат в националната им система за наказателно правораздаване (член 3, параграф 2): BG, CZ, EE, HU, FR, LU, PL, RO и SK.

Информацията за националните правни системи и последиците, които се признават на предишните присъди, следва да бъде на разположение на всички държави членки и най-вече на ответниците, за да се укрепят принципа на правната сигурност и взаимното доверие.

След тази предварителна оценка следва да се посочи, че уведомленията за привеждане в действие на разглежданото Рамково решение, изпратени от следните 13 държави членки, съдържат информация по всички важни елементи от Решението (напр. принципа на равностойност и правните последици): AT, CY, DE, DK, FI, EL, HR, IE, LV, NL, SE, SI и UK.

2.2.3.1. Досъдебна фаза

В някои държави членки предишните присъди могат да се вземат под внимание още по време на досъдебната фаза на наказателното производство. В Хърватия данните от регистъра за съдимост и другите данни относно постановените присъди могат да се разглеждат като най-скорошни доказателства преди провеждането на разследване спрямо ответника след приключването на процедурата по събиране на доказателства. Според шведското законодателство предишната престъпна дейност е от значение за решенията, вземани в хода на разследването.

Гърция е уточнила, че съдебните решения се вземат предвид във всички фази на наказателното производство, независимо дали става дума за решение на гръцки или на чужд съд, например при определяне дали е налице рецидив.

В някои държави членки наличието на предишна присъда може да повлияе на решението за предварително задържане: такава присъда може да се разглежда по усмотрение на съда като фактор за отказ за освобождаване под гаранция, когато молителят е обвинен в извършването на тежко престъпление (IE), или може да бъде разпоредено предварително задържане, ако заподозреният е бил осъждан през последните години (AT, EL, NL, SE). Друга възможност е предишните присъди да се вземат под внимание в наказателното производство като част от принципа за право на преценка[5] (SE, SI).

Комисията е на мнение, че когато държавите членки вземат предвид предишните присъди като фактор при вземането на решение относно предварителното задържане, връзката между критериите в Рамковото решение и критериите от националното законодателство, прилагани при вземането на решение за предварително задържане, следва да се преценява стриктно в светлината на съответните препоръки на Съвета на Европа[6] и на съдебната практика на Европейския съд по правата на човека. Основанията за решението

[5] Според този принцип прокурорът разполага с дискреционни правомощия да продължи разследването по делото или да спре или прекрати производството.

[6] Вж. също Резолюция (65) 11 на Съвета на Европа (приета от заместник-министрите на 9 април 1965 г.): https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=582145&SecMode=1&DocId=626216&Usage=2.

за предварително задържане следва да са ясно посочени като се има предвид конкретният случай и не могат да почиват единствено на факта, че лицето вече е било осъждано.

2.2.3.2. Съдебно производство

В много държави членки предишните присъди се вземат предвид при вземането на решение за вида, тежестта и размера на присъдата/наказанието (AT, CY, DE, DK, HR, HU, IE, LV, NL, SE, SI и UK), например като решаващ фактор за решението относно степента на вината (HR), целта на наказанието (HR) или наличието на утежняващи вината обстоятелства (DK, LV, UK).

В Швеция наличието на предишно производство изключва налагането на условна присъда. В законодателствата на Дания и Швеция се взема предвид и това, че за да може предишно осъждане да бъде счетено за утежняващо вината обстоятелство, престъплението, за което е била постановена присъдата, трябва да има отношение към престъплението, което се разглежда понастоящем. Словенското законодателство предвижда, че при оценката на тежестта на присъдата съдът преценява по-специално дали по-ранното престъпление е от същия вид като новото, дали и двете престъпления са извършени поради един и същи мотив и колко време е изтекло от изпълнението, отлагането или изтичането на погасителната давност на предишната присъда.

Понякога държавите членки вземат под внимание колко време е изминало от постановяването на предишната присъда или от нейното изпълнение, отлагане или погасяване по давност (DK, NL, SE, SI). Възможно е също така предишните присъди да се вземат предвид при издаване от съда на заповед, с която се цели да се осигури присъствието на обвиняемия или да се отстрани риска от повторно престъпление, особено при решения за задържане под стража или за алтернативни мерки, с които да се гарантира присъствието на обвиняемия (SI).

Друга възможност е предишната присъда да се отразява върху правната квалификация на престъплението, предвидена в Наказателния кодекс (HU, NL, UK), напр. при преценяване на тежестта на престъплението (UK).

2.2.3.3. Фаза на изпълнение на присъдата

В някои държави членки предишните присъди се вземат предвид по време на изпълнението на наказанието (DE, HR, NL и SE). Възможно е например предишните присъди да се вземат под внимание при решението за пробация (DE, SE) или за условно предсрочно освобождаване (DE), или при отмяна на отлагането на изпълнението на присъдата или на мярка за лишаване от свобода (AT, DE). В някои страни съдилищата трябва да вземат под внимание предишните присъди и при решаване на въпроса дали осъденото лице трябва да бъде настанено в отделение под засилена охрана (SE) или в място за известни рецидивисти (NL). Често се посочва, че съдът отменя условната присъда или мярка за неотклонение и я заменя с ефективна, ако лицето извърши престъпление по време на изпитателния срок (DE, SE). В Швеция предишните присъди се вземат предвид и при решението за замяна на присъда доживотно лишаване от свобода с лишаване от свобода за определен срок.

2.2.4. Събиране на достатъчно данни за предишни присъди

Някои държави членки информираха Комисията и за националните си актове или вътрешни правила относно организацията на националните им регистри за съдимост (EE, HU и LV).

Само две държави членки (EE, IE) са се позовали на обмена на информация, извличана от регистрите за съдимост (ECRIS). Това може да се дължи на факта, че системата ECRIS все още не е била въведена в момента на приемане на разглежданото Рамково решение. Държавите членки започнаха да използват ECRIS през април 2012 г. и до днес 25 централни органа на държави членки ползват тази система за обмен на информация, извличана от съдебните регистри. ECRIS спомага за доброто прилагане на разглежданото Рамково решение. Понастоящем не всички централни органи са свързани помежду си.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- Разглежданото Рамково решение въвежда водещия принцип за равностойност на чуждестранните и националните присъди при новообразувани наказателни производства. То утвърждава принципа, че държавите членки следва да приемат, че присъда, постановена в друга държава членка, поражда същите правни последици като присъда, постановена от собствените им съдилища според националното законодателство, независимо дали тези последици се разглеждат от националното законодателство като фактически или като процесуалноправни или материалноправни последици. Съображение 5 от Рамковото решение предвижда, че „настоящото рамково решение няма за цел да хармонизира признаването от различните национални законодателства на правните последствия на съществуващи предишни присъди и задължението да се вземат под внимание предишни присъди, постановени в други държави-членки, съществува само дотолкова, доколкото предишните национални присъди се вземат под внимание в националното право.“

  Рамковото решение има значителна добавена стойност за насърчаването на взаимното доверие в наказателните закони и съдебните решения в европейското пространство на правосъдие, тъй като то насърчава съдебна култура, при която принципът е предишните присъди, постановени в друга държава членка, да се вземат предвид.

- Като признава усилията, положени от 22-те държави членки, транспонирали към настоящия момент Рамковото решение, Комисията отбелязва, че нивото на съответствие с буквата и духа на решението варират значително. Националните разпоредби по прилагане, получени от 13 държави членки изглеждат като цяло задоволителни: AT, CY, DE, DK, EL, FI, HR, IE, LV, NL, SE, SI и UK.

- Останалите 9 държави членки, изпратили уведомления до Комисията, са предоставили информация, която не позволява да се направят

окончателни заключения относно транспонирането на правните последици, признавани на предишните чуждестранни присъди в националната им система за наказателно правосъдие. Степента на съответствие по този въпрос не може да се прецени за тези държави членки.

- Липсата на транспониране или частичното и непълното транспониране на разглежданото Рамково решение вредят на ефективното функциониране на европейското пространство на правосъдие. Освен това те могат да подкопаят легитимните очаквания на гражданите на ЕС, тъй като последните не могат да се ползват от посочения инструмент, имащ за цел да намали броя на рецидивите.
- Може само да се съжалява за закъснялото привеждане в действие, тъй като Рамковото решение има потенциал да повиши ефикасността на управлението на наказателното правораздаване чрез въвеждането на правни инструменти за преценка на криминалното минало на извършителя и съответно чрез предоставянето на защита на жертвите.
- Комисията ще продължи да следи отблизо спазването от държавите членки на всички изисквания на Рамковото решение. Комисията ще разгледа по-конкретно дали държавите членки прилагат надлежно принципа за равностойност и дали по принцип правните последици на чуждестранните присъди са равностойни на тези на националните присъди в системите за наказателно правораздаване на държавите членки.
- От първостепенно значение е всички държави членки да вземат под внимание настоящия доклад и да предоставят на Комисията цялата допълнителна релевантна информация, за да изпълнят задълженията си по Договора. Освен това Комисията насърчава онези държави членки, които са посочили, че подготвят съответното законодателство, да приемат националните си мерки и да ги съобщят възможно най-скоро. Комисията призовава всички държави членки, които все още не прилагат Рамковото решение в пълна степен, да вземат бързи мерки в тази насока. Освен това Комисията приканва държавите членки, които не са го транспонирали правилно, да преразгледат и приведат националното си законодателство за прилагане в съответствие с разпоредбите на Рамковото решение.